

3. Данкевич А.Є. Світовий досвід оренди земель / А.Є. Данкевич // Економіка АПК. – 2007. – № 3. – С. 138–144.

4. Основи аграрного підприємництва / [Малік М.Й., Зіновчук В.В., Лупенко Ю.О. та ін.]; за ред. М.Й.Маліка. – К. : ІАЕ НАНУ, 2001. – 582 с.

Степан НАВРОЦЬКИЙ

д. е. н., професор, головний науковий співробітник
ННЦ “Інститут аграрної економіки”, м. Київ

Олеся ПРУС

аспірант
ННЦ “Інститут аграрної економіки”, м. Київ

МІКРО-СТРАХУВАННЯ ЯК ІМПЕРАТИВА РОЗВИТКУ НОВОГО СЕГМЕНТУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ

У міжнародній практиці функціонування ринків фінансових послуг широкого розвитку отримав вид цивільно-правових відносин стосовно захисту майнових інтересів господарств з середнім (і нижче середнього) рівнем доходу. Такий вид страхового захисту підприємств від певних ризиків в обмін на регулярні виплати, пропорційну відповідальність при розподілі ризиків, прийнято називати мікро-страхуванням.

До основних цілей, які переслідує мікро-страхування, можна віднести:

- для держави мікро-страхування є ефективним способом забезпечення соціального захисту малозабезпечених верств населення;
- громадські організації стверджують, що мікро-страхування може бути ефективним способом боротьби з бідністю;
- страховики розглядають мікро-страхування як можливість ввести новий сегмент ринку і забезпечити економічне зростання країнам, що розвиваються.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика страхування і мікрострахування

Мікрострахування	Страхування
Орієнтовано на малозабезпечені верстви населення, якому характерні низький рівень страхової грамотності і культури, недовіра до страховиків	Страховими послугами користується населення з середнім і високим рівнем доходу розвинених країн, що розвиваються
Як правило, страховий продукт реалізується через непрофесійних посередників, які тісно контактують з населенням, а саме профспілки, громадські і недержавні організації і тому подібне. Продаж страхових послуг може здійснюватися без ліцензії	Страховики використовують такі традиційні канали збуту, як страхові брокери, страхові агенти, банки, Інтернет. Продаж страхових продуктів тільки через посередників, які мають ліцензію
Страхова премія від страхувальника поступає нерегулярно. Оплата робиться готівковими коштами або через інші операції, а саме погашення кредиту, придбання майна і тому подібне	Страхові платежі сплачуються на регулярній основі (щомісячно, щокварталу, щорічно), при цьому використовуються як готівкові розрахунки, так і безготівкові
Договір страхування складений на простій мові, доступний для потенційного страхувальника	Офіційно-діловий стиль складання страхового полісу з вказівкою конкретних умов страхування, термінів і тому подібне
Простий і швидкий процес врегулювання збитків, обмежена документація	Починаючи з моменту настання страхового випадку і закінчуючи виплатою страхового відшкодування – цей період є досить складним і тривалим процесом, який вимагає оформлення значної кількості документів

Таким чином, мікро-страхування може бути кваліфіковане як альтернативна можливість для малозабезпечених верств населення та малих і середніх господарств управляти своїми ризиками - аналізувати, контролювати і фінансувати їх [1, с. 146].

Мікро-страхування як особливий вид захисту від ризиків має свої специфічні особливості і принципові відмінності від вже існуючого класичного страхування.

Ринок мікро-страхування є цільовим, оскільки орієнтований на конкретні верстви населення та господарства. За даними Інституту демографії і соціальних досліджень НАН України, за межею бідності в Україні опинився кожен четвертий українець. Підрахунки ж ООН ще більш песимістичні. Адже, якщо оцінювати українців за загальноєвропейськими критеріями, то бідних в країні налічується майже 80%. Зважаючи на це, розробка і реалізація страхових продуктів для споживачів з низьким рівнем достатку є перспективним і важливим напрямом в розвитку страхового ринку України.

В період соціально-економічних реформ в державі важливе значення має питання соціального управління ризиками населення та підприємницькими і природньо-кліматичними для малих і середніх господарств. У контексті цієї проблеми, з усіх ризиків, що загрожують малозабезпеченим домогосподарствам, ризик хвороби та природньо-кліматичний ризик, ймовірно, представляє найбільшу загрозу для життя і доходів.

На превеликий жаль, держава не в змозі забезпечити повною мірою медичні потреби населення, тому мікро-страхування може послужити альтернативою соціальному медичному страхуванню, навколо якого сьогодні йдуть дебати.

Крім того, мікро-страхування - це додаткова стратегія, що посилює доступність медичного обслуговування для тих, хто не охоплений іншими його формами. Воно засноване на передумові, згідно якої ті, хто не охоплений або недостатньо охоплений існуючими системами, можуть визначити свої пріоритетні потреби за умови, що члени об'єднання готові платити за нього. Об'єднання можуть формуватися на основі спільного проживання, за професійною ознакою, залежно від етнічної приналежності тощо [2, с. 20].

Мікро-страхування - це не просто ще одна форма страхування або фінансування медичного обслуговування: це форма добровільної громадської організації, що діє на принципах солідарності і розподілу ризику членами об'єднання.

Пакет послуг в системі мікро-страхування визначають її учасники. Він може охоплювати дорогі послуги, які потрібні відносно рідко (страхування середніх, великих та катастрофічних ризиків) і/або недорогого первинну допомогу. Якщо державні субсидії відсутні, пакет послуг залежить виключно від здатності учасників робити внески; державна підтримка дозволяє розширити круг послуг.

Здатність відповідних груп-учасників мікро-страхування організувати системи мікрофінансування дозволяє мобілізувати додаткові ресурси для охорони здоров'я, створити попит на послуги, понизити витрати, особливо пов'язані з укладенням угод.

Системи мікро-страхування можуть функціонувати в якості організацій самопомоги, оскільки вони вимагають порівняно невеликого стартового капіталу і малої інфраструктури, а також можуть почати роботу при відносно малій кількості учасників. Типовими учасниками системи мікро-страхування є небюджетні організації, товариства на взаємних і членських началах, профспілкові об'єднання, сільські і інші громади, що гарантують простоту і доступність страхових програм для їх членів.

Зарубіжний досвід функціонування мікро-страхування засвідчує, що організація такого роду захисту засновується на солідарній, замкнутій розкладці збитку, в просторі і часі. Так, наприклад, в Індії учасники системи взаємного страхування здоров'я щомісячно вносять до фонду страхування певну суму грошей (працівники вносять 5% своєї зарплати, а працедавець - 10%), крім того, вони оплачують в медичних установах близько 30% вартості консультацій, медичної допомоги або прописаних ліків. Коли ця сума в цілому досягає 2,5-місячного мінімального розміру оплати праці, усі інші витрати погашаються за рахунок фонду взаємного страхування. Система взаємної госпітальної допомоги покриває витрати як

самого працівника, так і членів його сім'ї на лікарські консультації, лікування в лікарні, придбання ліків і оплати одного місяця відпустки [3, с. 178].

Розподіл ризику і інші форми управління за допомогою механізмів солідарності є характерною рисою і для філіппінських громад. Одна з переважаючих схем заснована на створенні загального фонду страхування життя і характерна для кооперативів і асоціацій. При цій схемі її учасники переносять ризик однієї особи на групу осіб, яка колективно управляє цим ризиком.

У Індії успішний розвиток отримали розроблені спільно з недержавними організаціями і місцевими банками програми мікрострахування, що поєднують поліс страхування життя і план накопичень, а також продукти страхування здоров'я, включаючи витрати на госпіталізацію.

Мікро-страхування за кордоном охоплює суб'єктів різного роду. В ролі страховиків в мікро-страхуванні можуть виступати як організації, що спеціалізуються тільки на наданні послуг мікро-страхування, так і комерційні страхові компанії, для яких здійснення операцій мікро-страхування є одним з напрямів діяльності. Страхувальниками, у свою чергу, виступають громадяни і малі та середні господарства, а інфраструктурною ланкою - непрофесійні посередники, які тісно контактують з населенням та господарствами, а саме церкви, профспілки, громадські і недержавні організації.

Мікро-страхування є тією специфічною діяльністю, в якій в єдиний вузол сплітаються інтереси населення, держави, бізнесу.

Досягнення ефективної взаємодії усіх учасників інституту мікро-страхування, що на сьогодні тільки формується, може реалізуватися завдяки принципам зваженості підходів, адаптованості інструментів і функціям цього виду убезпечення від ризиків і дозволить вирішити соціально-економічні проблеми малозабезпечених верств населення та господарств з низьким доходом, що існують сьогодні в Україні.

Література

1. Козьменко О. В., Козьменко С. М, Васильєва Т. А. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації: монографія. Суми: Університетська книга, 2011. – 388 с.
2. Кича Д. И. Фомина А. В. Основы экономики и финансирования здравоохранения : учеб.-метод. пособие. М. : Изд-во РУДН, 2005. – 67 с.
3. Овчинникова Е. А. Микрострахование как современный институт поддержки малого предпринимательства//Вести. РГГУ. Сер. «Экономика». – 2011. – № 1. – С. 175–182.

Віталій НЯНЬКО

к.е.н., доцент

проректор з навчальної роботи

Приватний вищий навчальний заклад

«Університет економіки і підприємництва», м. Хмельницький

Олександр НЕЗДОРОВІН

аспірант

Хмельницький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Маркетинг – це одне з найбільш складних понять сучасної економічної науки. Найпростіше уявлення про маркетинг пов'язано з процесами товарно-грошового обміну між виробниками і споживачами товарів і послуг на ринку. З макроекономічної точки зору маркетинг дає змогу вирішувати глобальну проблему для суспільства і економіки з врегулювання суперечностей між постійно зростаючими потребами людей і обмеженими ресурсами, які в даний момент часу можуть бути використані для виробництва і продажу товарів і послуг, які задовольняють ці потреби. Якби у суспільства не було потреб в обміні, маркетинг був би зайвим. Маркетинг робить процеси обміну більш ефективними, але ступінь